

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2026

(skrajne daty)
Rok akademicki 2023/2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Podstawy tekstologii
Kod przedmiotu*	IVB10
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	IPiD /Kolegium Nauk Humanistycznych/ UR
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Lingwistyki Kulturowej i Komunikacji Społecznej
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	I stopnia
Profil	Profil ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I rok/ sem. 2
Rodzaj przedmiotu	Przedmiot z zakresu specjalności edytorstwo
Język wykładowy	Język polski
Koordinator	dr hab. prof. UR Wioletta Kochmańska
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. prof. UR Urszula Gajewska, dr hab. prof. UR Wioletta Kochmańska, dr hab. prof. UR Maria Krauz

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	ZW – zaj. warszt.	Liczba pkt. ECTS
2								30	3

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
 zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Student/-ka ma wiedzę ze współczesnego języka polskiego; zna podstawy gramatyki, stylistyki praktycznej i kultury języka w zakresie szkoły średniej.
--

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	C1. Student pozna podstawowe zagadnienia teoretyczne dotyczące tekstu, wypowiedzi i dyskursu. Uczy się pracy z tekstem: poznaje zasady tworzenia tekstu, uczy się analizować makro- i mikrostrukturę różnych typów tekstu, co stanowi podstawy interpretacji tekstu.
C2	C2. Student szczegółowo pozna problematykę delimitacji tekstu, segmentacji tekstu w dialogu i monologu, analizę wykładników spójności. Analizowane są teksty publicystyczne, naukowe i potoczne, a także literackie.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student/-ka ma wiedzę o tekście jako całościowo zorganizowanym komunikacie. Identyfikuje granice tekstu, jego funkcję, intencję oraz globalną semantykę.	K_Wo1
EK_02	Student/-ka zna terminologię związaną z tekstem pisany, ustnym, elektronicznym, multimedialnym. Zna różne definicje tekstu, nazywa składniki wzorca strukturalnego i odróżnia funkcje tekstu.	K_Wo2
EK_03	Student/-ka potrafi wskazać środki więzy tekstowej w różnych typach tekstu. Rozróżnia działania na tekście i ma wiedzę o wzorcach gatunkowych tekstów: rozmowy, transmisji sportowej, dyskusji oraz pisanych, np. artykuł prasowy, teksty naukowe, urzędowe, literackie.	K_U01
EK_04	Student /-ka posiada umiejętność przygotowania wypowiedzi ustnych oraz prac pisemnych realizujących zadane typy tekstów z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł;	K_U10
EK_05	Dzięki umiejętności tworzenia różnych typów tekstów student/-ka sprawnie komunikuje się z innymi. Docenia wartość słowa pisanego i ocenia pod kątem językowym jakość wydanego tekstu.	K_Ko1

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Nie dotyczy

B. Problematyka zajęć warsztatowych:

Treści merytoryczne
Tekstologia i jej działy: teoretyczna, opisowa i stosowana.
Pojęcie tekstu, dyskursu, gatunku. Definicje słownikowe i encyklopedyczne tekstu. Ewolucja pojęcia tekst – definicje tekstologiczne. Kryteria tekstowości.

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Teksty werbalne (pisane i mówione) a teksty kultury. Tekst a zdanie. Pojęcie tekstu minimalnego. Istota tekstów multimedialnych.
Tekst a styl tekstu. Krótka charakterystyka stylu potocznego, artystycznego, urzędowego, naukowego i publicystycznego.
Tekst a gatunek. Definicje gatunku, różne klasyfikacje i cechy charakterystyczne wybranych gatunków mowy.
Specyfika tekstów elektronicznych. Pojęcie hipertekstu. Analiza podstawowych struktur stosowanych w Internecie (przykłady struktur hierarchicznych, liniowych, sieciowych). Różnice między tekstem tradycyjnym a hipertekstem.
Delimitacja tekstu: tytuł, jego budowa i funkcje; początek i koniec tekstu; podział tekstu na akapity.
Spójność linearna i semantyczna tekstu. Analiza środków więzy tekstowej. Metatekst w tekście, typologia i rola operatorów metatekstowych w różnych typach tekstu.
Wzorzec strukturalny tekstu – analiza struktury różnych tekstów mówionych, np. rozmowy, transmisji sportowej, dyskusji oraz pisanych, np. artykuł prasowy, teksty naukowe, urzędowe, literackie.
Podstawowe działania na tekście: plan tekstu, streszczenie, adjustacja i korekta.
Ćwiczenia praktyczne – tworzenie tekstów spójnych, będących całościowymi komunikatami oraz ich analiza i interpretacja.

3.4 Metody dydaktyczne

Np.:

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), gry dydaktyczne, metody kształcenia na odległość

Laboratorium: wykonywanie doświadczeń, projektowanie doświadczeń

Analiza tekstów z dyskusją, praca w grupach, ćwiczenia praktyczne w redagowaniu różnych tekstów, referat z prezentacją multimedialną

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01, EK_02, EK_03, EK_04, EK_05	Obserwacja w trakcie zajęć, referat, dyskusja, kolokwium ustne, ocena form pisemnych.	ZAJ. WARSZT.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 4	Na ocenę 5
Student/-ka nie zna terminologii związanej z teorią tekstu, budową tekstu i funkcjami pełnionymi przez komunikaty pisemne i ustne.	Student ma wiedzę pozwalającą na odróżnienie tekstu, dyskursu i wypowiedzi, potrafi nazwać funkcje tekstu.	Student/-ka zna dobrze terminologię związaną z teorią tekstu, budową tekstu jako całościowego komunikatu i rozróżnia funkcje pełnione przez komunikaty pisemne i ustne.	Student/-ka zna bardzo dobrze terminologię związaną z teorią tekstu, budową tekstu jako całościowego komunikatu i rozróżnia funkcje pełnione przez komunikaty pisemne i ustne.
Student/-ka nie wyli-	Student /-ka identyfikuje	Student /-ka identyfikuje	Student /-ka identyfikuje

cza wykładników spójności tekstu, nie rozróżnia ram tekstowych w różnych gatunkowo tekstach.	je środki spójności tekstu i ramę modalną tekstu tekstów naukowych	środki spójności tekstu i ramę modalną tekstu tekstów naukowych i publicystycznych	środki spójności tekstu (kohezję i koherencje) oraz ramę modalną tekstu tekstów naukowych, publicystycznych i literackich.
Student/-ka nie potrafi krytycznie czytać i interpretować tekstów, należących do różnych odmian funkcjonalnych gatunkowych.	Student/-ka potrafi krytycznie czytać i interpretować tekstu, należące do jednej odmiany funkcjonalnej, np. literackie, naukowe, publicystyczne lub użytkowe. Umie ocenić kompozycję tekstu jako całościowego komunikatu.	Student/-ka potrafi krytycznie czytać i interpretować tekstu, należące do dwu odmian funkcjonalnych, np. literackie, naukowe, publicystyczne lub użytkowe. Umie ocenić kompozycję tekstu jako całościowego komunikatu.	Student/-ka potrafi krytycznie czytać i interpretować teksty, należące do różnych odmian funkcjonalnych, np. literackie, naukowe, publicystyczne, użytkowe. Umie ocenić kompozycję tekstu jako całościowego komunikatu.
Student/-ka nie umie wyszukiwać i analizować językowych środków spójności tekstu, nie rozpoznaje i nie potrafi ocenić różnych technik tworzenia tekstu.	Student/-ka potrafi analizować w tekście podstawowe językowe środki więzi tekstowej i omówić jego granice.	Student/-ka potrafi analizować w stopniu dobrym językowe środki więzi tekstowej i omówić jego granice i ocenić kompozycję wybranego tekstu.	potrafi analizować i krytycznie oceniać językowe wykładniki spójności linearnej i semantycznej, umie ocenić kompozycję tekstu i granice w różnych gatunkowo tekstach.
Student nie potrafi napisać tekstu spójnego, o rozpoznawalnej intencji, mającego określone nacechowanie gatunkowe i stylowe.	Student tworzy krótki tekst spójny, popełniając drobne błędy dotyczące struktury i stylu.	Student tworzy poprawne teksty reprezentujące różne gatunki.	Student tworzy poprawne językowo teksty, będące całościowymi komunikatami o rozpoznawalnej intencji, reprezentujące różne gatunki i style.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	15
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	40
SUMA GODZIN	85
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

- J. Bartmiński, S. Niebrzegowska-Bartmińska, *Tekstologia*, Warszawa 2009.
- B. Boniecka, *Lingwistyka tekstu - teoria i praktyka*, Lublin 1999.
- R. A. de Beaugrande, W. U. Dressler, *Wstęp do lingwistyki tekstu*, Warszawa 1990.
- T. Dobrzyńska, *Tekst. Próba syntezy*, Warszawa 1993.
- U. Gajewska, *Metatekstemy w języku nauk ścisłych*, Rzeszów 2004.
- M. Krauz, *Zdania inicjalne w języku polskim*, Rzeszów 1996.
- M. Krauz, *Relacja między tekstem a dyskursem w polskiej literaturze językoznawczej*, „Słowo. Studia językoznawcze 1”, red. K. Ożóg, Rzeszów 2010.
- M. Krauz, *Spójność tekstu medialnego (na przykładzie codziennych programów informacyjnych)*, w: *Współczesne media. Problemy i metody badań nad mediami*, t. II, red. I. Hofman, D. Kępa-Figura, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Lublin 2019, s. 107–122.
- A. Wilkoń, *Spójność i struktura tekstu*, Kraków 2002.
- U. Żydek-Bednarczuk, *Wprowadzenie do lingwistyki tekstu*, Katowice 2005.
- Tekstologia*, t. 4-5. Seria: *Współczesna polszczyzna. Wybór opracowań*, red. J. Bartmiński, S. Niebrzegowska-Bartmińska, Lublin 2004. [wybrane artykuły]

Literatura uzupełniająca:

- E. Balcerzan, *W stronę genealogii multimedialnej*, „Teksty Drugie” 1999, nr 6.
- J. Bartmiński, *Kolekcja w strukturze tematycznej tekstu ustnego*, w: *Tekst w kontekście. Zbiór studiów*, red. T. Dobrzyńska, Wrocław 1990.
- J. Bartmiński (red.), *Współczesny język polski*, Lublin 2001.
- B. Boniecka, J. Panasiuk, *Audycja radiowa jako tekst*, w: *Język w mediach masowych*, red. J. Bralczyk, K. Mosiołek-Kłosińska, Warszawa 2000.
- T. Dobrzyńska, *Delimitacja tekstu pisanego i mówionego*, w: *Tekst. Język. Poetyka. Zbiór studiów*, red. M. R. Mayenowa, Wrocław 1978.
- T. Dobrzyńska, *O początkach i końcach bajek zwierzęcych*, w: *Tekst i język. Problemy semantyczne*, red. M. R. Mayenowa, Wrocław 1974.
- T. Dobrzyńska, *Tempo jako wykładnik spójności w tekście mówionym*, w: *Semantyka tekstu i języka*, red. M. R. Mayenowa, Wrocław 1976.
- J. Fras, *Dziennikarski warsztat językowy*, Wrocław 2005.
- S. Gajda, M. Balowski (red), *Styl a tekst*, Opole 1996.
- A. Kałkowska, *O spójności tekstu*, „Język Polski” 1987, z. 3-5.
- M. Krauz, *Hiperstruktura, klastry tekstów czy dyskurs krytyczny – recenzja prasowa w grupie tekstów towarzyszących*, w: *Dyskurs i jego odmiany*, red. Bożena Witosz, Katarzyna Sujkowska-Sobisz i Ewa Ficek, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2016, s. 261-275.
- M. Krauz, *Tekst w tekście – funkcjonowanie przysłów w dyskursie prasowym*, w: *Parémie národů slovanských IX, Ostravská univerzita, Ostrava 2019, ISBN 978-80-7599-098-3, s. 271-288.*
- J. Labocha, *Tekst, wypowiedź, dyskurs*, w: *Styl a tekst*, red. S. Gajda, M. Balowski, Opole 1996.
- M. Maciejewski, *Gatunki hipertekstu w perspektywie tekstologicznej. Analiza na przykładzie internetowej prezentacji przedsiębiorstw*, „Język – kultura – komunikacja”, nr 5, Poznań 2009.
- S. Niebrzegowska-Bartmińska, *Wzorce tekstów ustnych w perspektywie etnolingwistycznej*, Lublin 2007.
- D. Ostaszewska red., *Gatunki mowy i ich ewolucja*, t. I: *Mowy piękno wielorakie*, Katowice 2000; t. II: *Tekst a gatunek*, Katowice 2004.
- K. Ożóg, *Leksykon metatekstowy współczesnej polszczyzny mówionej. Wybrane zagadnienia*, Kraków 1990.

B. Witosz, Genologia lingwistyczna. Zarys problematyki, Katowice 2005.

B. Witosz, Tekst i/a gatunek. Jeden czy dwa modele?, w: Gatunki mowy i ich ewolucja, t. II: Tekst a gatunek, red. D. Ostaszewska, Katowice 2004.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej